A

CCE RF
CCE RR

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003

KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESHWARAM, BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮಾರ್ಚ್ / ಏಪ್ರಿಲ್, 2022

S.S.L.C. EXAMINATION, MARCH / APRIL, 2022

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 08. 04. 2022] ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **67-S**

Date : 08. 04. 2022] CODE NO. : **67-S**

ವಿಷಯ : ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : Third Language — SANSKRIT

तृतीयभाषा – संस्कृतम्

(ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ & ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Fresh & Regular Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 80

[Max. Marks : 80

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
I.	**समुचितोत्तरचयनप्रश्नानाम् उत्तराणि ।**	8 × 1 = 8
1.	'पङ्कजम्' अस्य समानार्थकं पदम् इदं भवति । (A) कमलम् (B) विमलम् (C) अमलम् (D) समलम् । **उत्तरम् :** (A) कमलम् ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
2.	''सानन्दम्'' अस्य विरुद्धार्थकं पदम् इदं भवति ।	
	(A) आनन्दः (B) अशोकः	
	(C) सखेदम् (D) सौन्दर्यम् ।	
	उत्तरम् : (C) सखेदम् ।	1
3.	''शैलः'' अत्र एषा विभक्तिः वर्तते ।	
	(A) प्रथमाविभक्तिः (B) द्वितीयाविभक्तिः	
	(C) चतुर्थीविभक्तिः (D) सप्तमीविभक्तिः।	
	उत्तरम् : (A) प्रथमाविभक्तिः ।	1
4.	'पुस्तकमेलायाम्' अत्र इदं वचनम् भवति ।	
	(A) एकवचनम् (B) द्विवचनम्	
	(C) बहुवचनम् (D) अन्यवचनम् ।	
	उत्तरम् : (A) एकवचनम् ।	1
5.	'शृणु' अत्र एषः लकारः वर्तते ।	
	(A) लट्लकारः (B) लोट्लकारः	
	(C) लङ्लकारः (D) लृट्लकारः।	
	उत्तरम् : (B) लोट्लकारः ।	1
6.	'अयच्छत्' अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।	
	(A) प्रथमपुरुषः (B) मध्यमपुरुषः	
	(C) उत्तमपुरुषः (D) अन्यपुरुषः ।	
	उत्तरम् : (A) प्रथमपुरुषः ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
7.	'छात्रः विज्ञानं ज्ञातुम् इच्छति' । अत्र कृदन्तपदम् इदं भवति ।	
	(A) छात्रः (B) विज्ञानम्	
	(C) ज्ञातुम् (D) इच्छति ।	
	उत्तरम् : (C) ज्ञातुम् ।	1
8.	'शोभमानः' अत्र एषः प्रत्ययः वर्तते ।	
	(A) क्तवतु प्रत्ययः (B) तव्यत् प्रत्ययः	
	(C) तुमुन् प्रत्ययः (D) शानच् प्रत्ययः।	
	उत्तरम् : (D) शानच् प्रत्ययः ।	1
II.	**चतुर्थं पदं लिखत ।**	4 × 1 = 4
9.	संस्कृतसाहित्योत्सवः – उज्जयिनीनगरे :: विश्वसंस्कृतपुस्तकमेला – .... ।	
	उत्तरम् : बेङ्गलूरुनगरे ।	1
10.	कौन्तेयः – अर्जुनः :: मधुसूदनः – .... ।	
	उत्तरम् : श्रीकृष्णः ।	1
11.	पद्यम् – श्रव्यकाव्यम् :: नाटकम् – .... ।	
	उत्तरम् : दृश्यकाव्यम् ।	1
12.	पूज्यः शैलः – हिमालयः :: पूज्या नदी – .... ।	
	उत्तरम् : गङ्गानदी ।	1
III.	**एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।**	4 × 1 = 4
13.	विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां बहुजनाकृष्टं स्थानं किम् ?	
	उत्तरम् : विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां बहुजनाकृष्टं स्थानं संस्कृतग्रामः आसीत् ।	1
14.	श्रीकृष्णः कर्णं कैः अभिनन्दति स्म ?	
	उत्तरम् : श्रीकृष्णः कर्णं साधुवादैः अभिनन्दति स्म ।	1
15.	कालपर्ययात् का क्षयं गच्छति ?	
	उत्तरम् : कालपर्ययात् शिक्षा क्षयं गच्छति ।	1
16.	का अस्मान् बध्नाति ?	
	उत्तरम् : सनातनी संस्कृतिः अस्मान् बध्नाति ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
IV.	**द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।**	4 × 2 = 8
17.	ग्रन्थालयस्य ग्रन्थपालः किम् अचिन्तयत् ?	
	उत्तरम् :	
	ग्रन्थालयस्य ग्रन्थपालः एवम् अचिन्तयत्-"एषः अखण्डानन्दः मां पीडयितुम् एव आगच्छति । अन्यथा एकेन दिनेन पुस्तकं कथं पठितुं शक्यते ?" इति ।	2
18.	दक्षिणामूर्तिं वर्णयत ।	
	उत्तरम् :	
	दक्षिणामूर्तिः सर्वलोकानां गुरुः अस्ति । भवरोगपीडितानां वैद्यः अस्ति अपि च सर्वविद्याना निधिः भवति इति वर्णितः अस्ति ।	2
19.	विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां के के अंशाः आसन् ?	
	उत्तरम् :	
	विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां नानाविधानां ग्रन्थानाम् आपणाः, अनेकाः चित्रप्रदर्शिन्यः, मनोरञ्जनकार्यक्रमाः, संस्कृतग्रामः, खाद्यापणाः, स्पर्धावल्यः, शताधिकनूतनग्रन्थलोकार्पणम् इत्यादयः विविधाः कार्यक्रमाः आसन् ।	2
20.	पञ्च अचोरहरणीयानि कानि ?	
	अथवा	
	खलसज्जनानां मैत्री कीदृशी भवतीति वर्णयत ।	
	उत्तरम् :	
	सुभाषितकारः पञ्च अचोरहरणीयानि इत्थं वदति । सच्चारित्र्यम्, शूरता, चातुर्यम्, प्राज्ञता, स्नेहसमूहः इति पञ्च सम्पदः चौरैः अपहर्तुम् अशक्याः भवन्ति इति ।	
	अथवा	
	दुर्जनैः सह क्रियमाणा मैत्री पूर्वाह्णस्य छाया इव आदौ दीर्घा पश्चात् क्षयिणी तथा सज्जनैः सह क्रियमाणा मैत्री अपराह्णस्य छाया इव आदौ क्षीणा तदनु दीर्घा च भवति ।	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
V.	**संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत ।**	1 × 2 = 2
21.	ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಉದ್ಯಾನವಿದೆ. ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಸರೋವರವಿದೆ.	
	There is a beautiful garden in the city. There is a large lake in the garden.	
	उत्तरम् :	
	नगरे सुन्दरम् उद्यानम् अस्ति । तस्मिन् उद्याने विशालं सरः अस्ति ।	2
VI.	**कर्नाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत ।**	1 × 2 = 2
22.	पुरा भोजभूपालस्य सभायाम् अनेके कवयः आसन् । तेषामेकः कालिदासः नाम ।	
	उत्तरम् :	
	ಹಿಂದೆ ಭೋಜರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕಾಳಿದಾಸನೆಂಬುವವನು.	2
VII. 23.	**विग्रहवाक्यं लिखत ।**	1 × 2 = 2
	a) महाबलः ।	
	b) लम्बोदरः ।	
	अथवा	
	समस्तपदं लिखत ।	
	a) शूलं पाणौ यस्य सः = ...	
	b) विघ्नानाम् अभावः = ...	
	उत्तरम् :	
	a) महाबलः → महत् बलं यस्य सः ।	1
	b) लम्बोदरः → लम्बम् उदरं यस्य सः ।	1
	अथवा	
	a) शूलं पाणौ यस्य सः = शूलपाणिः ।	1
	b) विघ्नानाम् अभावः = निर्विघ्नम् ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VIII.	**लक्षणं विलिख्य अलङ्कारस्य नाम लिखत ।**	1 × 2 = 2
24.	'मुखं चन्द्र इव सुन्दरम्' ।	
	उत्तरम् :	
	लक्षणम् : उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।	1
	अलङ्कारस्य नाम : 'उपमालङ्कारः' ।	1
IX.	**यथानिर्देशम् उत्तरं त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत ।**	2 × 3 = 6
25.	''मया एतानि सर्वाणि पुस्तकानि पठितानि'' ।	
	कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?	
	उत्तरम् :	
	'एकाग्रता' इति पाठः ।	1
	स्वामीविवेकानन्दः अवदत् ।	1
	ग्रन्थपालकम् अवदत् ।	1
26.	''भवान् कर्णाय साधुवादं यच्छति'' ।	
	कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?	
	उत्तरम् :	
	''मिथ्याभिमानः'' इति पाठः ।	1
	अर्जुनः अवदत् ।	1
	श्रीकृष्णम् अवदत् ।	1
X. 27.	**सन्धिं विभज्य नाम लिखत ।**	1 × 3 = 3
	a) गुरुस्साक्षात्	
	b) वदनाम्बुजे	
	c) मुनिर्नमति ।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	उत्तरम् :	
	a) गुरुः + साक्षात् = गुरुस्साक्षात् → विसर्गसन्धिः ।	1
	b) वदन + अम्बुजे = वदनाम्बुजे → सवर्णदीर्घसन्धिः ।	1
	c) मुनिः + नमति = मुनिर्नमति → विसर्गसन्धिः ।	1
XI.	**प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दो नाम लिखत ।**	1 × 3 = 3
28.	'सीतां विचेतुं पथि चारणानाम्' ।	
	उत्तरम् :	
	त | त | ज | गु गु – – U | – – U | U – U | – – सीतां वि | चेतुं प | थि चार | णानाम्	1 1
	छन्दोनाम : इन्द्रवज्रा ।	1
XII.	**कवेः देश-काल-कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।**	1 × 3 = 3
29.	'वेदव्यासः' ।	
	अथवा	
	'भासः' ।	
	उत्तरम् :	
	कविः : 'वेदव्यासः' ।	
	देशः : यमुनानदीद्वीपः ।	1
	कालः : द्वापरयुगम् ।	1
	कृतयः : 1. अष्टादशपुराणानि ।	1
	2. महाभारतम् ।	
	3. ब्रह्मसूत्राणि ।	
	अथवा	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	कविः : भासः ।	
	देशः : दक्षिणभारतम् ।	1
	कालः : क्रिस्तपूर्वं चतुर्थं पञ्चमं वा शतकम् ।	1
	कृतयः : 1. कर्णभारम् ।	1
	2. दूतवाक्यम् ।	
	3. पञ्चरात्रम् इत्यादीनि चतुर्दशरूपकाणि ।	
XIII.	**पद्यपाठस्य नाम उल्लिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया, संस्कृतभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।**	$3 \times 3 = 9$
30.	चिन्तामणिः प्रणमतां निशामणिशिरोमणिः । कपाली लोकपाली वः पातु नित्यं महाबलः ।।	
	उत्तरम् :	1
	ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ''प्रणतिः'' ಎಂಬ ಪದ್ಯಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂತೆ ಇರುವ, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನ ಆಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಮಹಾಬಲನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ.	2
31.	चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन । आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ।।	
	उत्तरम् :	
	ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ''जीवनयोगः'' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಎಲೈ ಅರ್ಜುನ! ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಭಕ್ತರು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಯಾರೆಂದರೆ; ದುಃಖಪೀಡಿತರು, ತಿಳಿಯುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರು, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎಂದು.	1 2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
32.	भारतवासिषु बाह्ये भेदे बहुत्र बहुधा दृष्टेऽपि । आन्तरङ्गिकी संस्कृतिरेका सनातनी ना बध्नाति ।।	
	उत्तरम् :	
	ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ''सनातनी नो बध्नाति'' ಎಂಬ ಪದ್ಯಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಣ್ಣ, ಭಾಷೆ, ವೇಷ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಾಹ್ಯವಾದ ಭೇದವಿದ್ದರೂ ಆಂತರಂಗಿಕವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದೇ ಸನಾತನ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅದೇ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಸೂತ್ರವಾಗಿದೆ.	1 2
XIV.	**पद्यपाठस्य नाम विलिख्य पद्यं पूरयत ।**	1 × 3 = 3
33.	सदयं .... किम् ॥	
	उत्तरम् :	
	पद्यपाठस्य नाम – 'सूक्तिपीयूषम्' ।	1
	सदयं हृदयं यस्य भाषितं सत्यभूषितम् ।	1
	कायः परहिते यस्य कलिस्तस्य करोति किम् ।।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XV.	**दशवाक्यैः उत्तरं कर्नाटकभाषया, संस्कृतभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।**	2 × 4 = 8
34.	इन्द्रकर्णयोः सम्भाषणं सङ्गृह्य लिखत । **उत्तरम् :** ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಬಲವನ್ನರಿತ ಇಂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಆತನ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ, ಕವಚಗಳನ್ನು ದಾನಕೇಳಲು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಲ್ಯರು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ "ಎಲೈ ಕರ್ಣ ಮಹತ್ತರವಾದ ಭಿಕ್ಷೆನೀಡು" ಎಂಬ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕೂಗು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರ್ಣನು "ಸ್ವಾಮಿ ಇತ್ತ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಂದ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ "ಪೂಜ್ಯರೆ ನಿಮಗೆ ಏನುಕೊಡಲಿ ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಶೀರ್ವಾದ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಇವನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಿ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ "ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಹಿಮವಂತನಂತೆ, ಸಾಗರದಂತೆ ಕೀರ್ತಿ ನಿನ್ನದಾಗಲಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕರ್ಣನು "ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ ?" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ದೇಹ ನಾಶವಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ಅಮರ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಅಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಇಂದ್ರನು ಪುನಃ ಮಹಾಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಕು ಎಂದಾಗ ಕರ್ಣನು, ಹಸುಗಳನ್ನು, ಆನೆಗಳನ್ನು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದರೂ ಅದನ್ನು ಇಂದ್ರನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಕೋಪಗೊಂಡ ಕರ್ಣನು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ವಿಪ್ರನು ಭಯಗೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕರ್ಣನು ಭಯಬೇಡ, ನನ್ನ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಕವಚಗಳು ಇವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೀಡಲೇ ? ಎಂದಾಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಇಂದ್ರ-ಕರ್ಣರ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸಾರಾಂಶವು.	4
35.	'उभयभारती भारतस्य आदर्शनारी' इति विषयं सङ्गृह्य लिखत । **अथवा** 'विक्रमः वेतालश्च' कथायां धर्मध्वजस्य भार्यासु कतमा सुकुमारतमा इति कथं निरूपितम् ? लिखत ।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	उत्तरम् : ಹಿಂದೆ ನರ್ಮದಾ ನದಿತೀರದಲ್ಲಿ 'ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ' ಎಂಬ ನಗರವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತನಾದ 'ಮಂಡನಮಿಶ್ರ' ಮತ್ತು ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತಳಾದ ಆತನ ಪತ್ನಿ 'ಉಭಯ ಭಾರತಿ' ಅದೇ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಭಯ ಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರಿಗೂ, ಶ್ರೀಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಗೂ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಂಡನಮಿಶ್ರರು ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ವಾದಿಸಿದರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ವಾದಕ್ಕೆ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು. ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಮಂಡನಮಿಶ್ರರು ಸೋತಾಗ ಪೂರ್ವಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಆಗ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯವರು ಶ್ರೀಶಂಕರರಲ್ಲಿ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದಳು. ಶ್ರೀಶಂಕರರು ಒಪ್ಪಿ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಮಾಸಾತ್ಮಕ ಅವಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯವರು ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ಉಭಯ ಭಾರತೀಯು ತನಗೇನು ಗತಿ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಶಂಕರರು ಅವಳನ್ನು 'ನರ್ಮದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ'ದ ಕುಲಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯು ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಹೀಗೆ ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯು ಭಾರತದ ಆದರ್ಶನಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. **ಅಥವಾ** ಹಿಂದೆ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಧ್ವಜನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಇಂದುಲೇಖಾ, ತಾರಾವಳೀ, ಮೃಗಾಂಕವತಿ ಎಂಬ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ರಾಜನು ರಾಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ವಸಂತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಿರಿಯ ರಾಣಿ ಇಂದುಲೇಖೆಯು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಡಿದಿದ್ದ, ಉತ್ಪಲ ಪುಷ್ಪವು ಜಾರಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	ಬಿದ್ದು ಗಾಯವಾಯಿತು. ಮೂರ್ಛೆಹೋದ ಅವಳಿಗೆ ರಾಜನು ಶೀತೋಪಚಾರಾದಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಎರಡನೇ ರಾಣಿಯಾದ ತಾರಾವಳಿಯು ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಮೈಸುಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬೆಗಳಾಗಿ ನರಳಿದಳು. ರಾಜನು ಅವಳಿಗೆ ವೈದ್ಯೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಕಮಲದ ಹೂಗಳ ಶಯನವನ್ನು ವಿರಚಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿದನು.	
	ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ರಾಣಿಯಾದ ಮೃಗಾಂಕವತಿಯು ನಿರ್ಜನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವ ಒನಕೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೈಮೇಲೆ ಹುಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ಕೈಬಡಿಯುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಳು. ರಾಜನು ಅವಳಿಗೆ ಶೀತೋಪಚಾರ ವೈದ್ಯೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.	
	ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಈ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಕೋಮಲವತಿ ? ಎಂದು ಬೇತಾಳವು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು.	
	ಆಗ ರಾಜಾ ವಿಕ್ರಮನು ಕಿರಿಯ ರಾಣಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಮಲಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವಳಿಗೆ ಮುಸಲ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗಾಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಉಳಿದ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಉತ್ಪಲ, ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವು ಬೇಕಾಯಿತು. ಕಾರಣ ಇವರಿಬ್ಬರು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾನರಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ ಮರುಕ್ಷಣ ಬೇತಾಳವು ರಾಜನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥಾನ ಸೇರಿತು.	
XVI.	**अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।**	1 × 4 = 4
36.	एकस्मिन् वने काचन मूषिका वसति स्म । एकदा सा कञ्चन मार्जालम् अपश्यत् । सा मूषिका मार्जालेन भीता अभवत् । तदा मूषिका कस्यचन ऋषेः आश्रमम् आगता । मूषिका स्वस्य समस्यां ऋषेः पुरतः अवदत् । सः ऋषिः दयापूरितः आसीत् । स्वस्य तपः शक्त्या सः तां बालिकाम् अकरोत् । दिने दिने वर्धिता सा बाला क्रमेण युवतिः बभूव । विवाहे तां योग्यवराय प्रदातुम् ऋषिः अपेक्षितवान् । एकदा स ऋषिः ''त्वं कं परिणेतुम् इच्छसि ?'' इति युवतिम् अपृच्छत् । तदा ''सर्वेभ्योऽपि बलिष्ठं वरयितुम् इच्छामि'' इति सा युवतिः अवदत् ।।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	प्रश्नाः –	
	i) का मार्जालेन भीता अभवत् ?	
	ii) मूषिका कुत्र आगता ?	
	ii) ऋषिः किम् अपेक्षितवान् ?	
	iv) अन्ते युवतिः किम् अवदत् ?	
	उत्तरम् :	
	i) मूषिका मार्जालात् भीता अभवत् ।	1
	ii) मूषिका कस्यचन ऋषेः आश्रमम् आगता ।	1
	iii) विवाहे तां योग्यवराय प्रदातुम् ऋषिः अपेक्षितवान् ।	1
	v) "सर्वेभ्योऽपि बलिष्ठं वरयितुम् इच्छामि" इति सा युवतिः अन्ते अवदत् ।	1
XVII.	**दशवाक्यैः प्रबन्धं लिखत ।**	1 × 4 = 4
37.	"जनसंख्यास्फोटः" ।	
	अथवा	
	"परिसरसंरक्षणोपायाः" ।	
	उत्तरम् :	
	i) पीठिका ।	1
	ii) विषयनिरूपणम् ।	3
	iii) उपसंहारः ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XVIII.	**पत्रं लिखत ।**	1 × 5 = 5
38.	बेलगाविमण्डलस्य सर्वकारीयविद्यालयस्य छात्रः/छात्रा इति मत्वा स्वस्य अध्ययनविषये मङ्गलूरुनगरे वर्तमानं मित्रं प्रति पत्रं लिखत ।	
	अथवा	
	बेलगाविमण्डलस्य सर्वकारीयविद्यालयस्य छात्रः/छात्रा इति मत्वा दिनत्रयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत ।	
	उत्तरम् :	
	श्रीः	
	क्षेमम्, बेलगावि,	
	दिनाङ्कः १०.०२.२०२२	
	प्रियमित्र, सादरं प्रणामाः ।	1
	अहम् अत्र कुशली / कुशलिनी । भवन्तः तत्र कुशलिनः इति मन्ये । मम अध्ययनं सम्यक् प्रचलति । आगामिनि मासे वार्षिकी परीक्षा भविष्यति । अतः सम्यक् पठामि । भवतः अध्ययनं कथं प्रचलति ? विरामे मम गृहम् आगच्छतु । पत्रं लिखतु ।	3
	भवतः सखा / भवतः सखी छात्रः/छात्रा	
	पत्रसङ्केतः	1
	सकाशात्, छात्रः / छात्रा, सर्वकारीयविद्यालयः, बेलगावि । — सविधे, चैत्रः / चैत्रा, सर्वकारीयप्रौढशाला, मङ्गलूरु ।	
	अथवा	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	विरामपत्रम् सकाशात्, छात्रः/छात्रा, दशमी कक्ष्या, सर्वकारीयविद्यालयः, बेलगावि । सविधे, मान्यमुख्योपाध्यायः, सर्वकारीयविद्यालयः, बेलगावि । मान्याः, विषयः — विरामार्थं प्रार्थना । मम गृहे धार्मिककार्यक्रमः १४-०४-२०२२ तमे दिनाङ्के: भविष्यति । अतः दिनत्रयं शालां न आगमिष्यामि । अतः भवन्तः कृपया दिनत्रयस्य कृते विरामं यच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये । वन्दनानि । स्थलम् : बेलगावि । भवतः विधेयः छात्रः/ दिनाङ्क : १०-०४-२०२२ भवतः विधेया छात्रा ।	1 3 1